СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LV. Ч. 278. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота 22-го листопада 1947. No. 278. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, November 22, 1947. VOL. LV.

ТРИ ЦЕНТИ в злуч. держ. америки ПЯТЬ ЦЕНТІВ закордоном Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 4-0807 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

УРЯДОВІ ЧИННИКИ ПЕРЕБИРАЮТЬ АКЦІЮ ЗБЕРІГАННЯ ХАРЧІВ

Вашингтон, 20 листопада. — Після двомісячної праці на становищі голови Громадянського Харчового Комітету Чарлз Локман зрезигнував із цього обовязку, а дальше виповнення харчової програми перебрав Кабінетовий Харчовий Комітет, складений зі секретарів стейту, рільництва й торгівлі. Локман, резигнуючи зі свого становища, виявив, що це замало зберегти 100,000,000 бушлів збіжжя, отже треба посилити акцію. Крім цього він сказав, що досі консервація харчів в більшій частині полягає на обіцянках різних підприємств, між тим така акція мусить бути й постійна та мусить сягати поза теперішній стан конечности. На прохання президента Локман останеться ще два тижні на своєму становищі як дорадник Кабінетного Комітету. Від себе він оприлюднив програму зберігання харчів з 6 точок.

СЕНАТОРИ ДАЮТЬ ПЕРШЕНСТВО ЧОТИРЬОМ ТОЧКАМ З ПРОГРАМИ ПРЕЗИДЕНТА.

Вашингтон. — Сенатська комісія для складання конгресової політики, зложена зі сенаторів обох партій, рішила взяти під наради в теперішній сесії конгресу чотири точки з програми, проголошеної президентом в його промові для спинення інфляції. Ці точки підготовить як законопроект комісія банкова й монетарна. Вони мають на ціли привернути купівлю на кредит зі сплатами на рати; обмежити банкові кредити, які пособляють інфлації; обмежити біржеву спекуляцію при продажу збіжжя та інших життєвих продуктів; продовження контролі чиншів.

Сенатський республиканський комітет для складення політики твердить, що президент не потребує окремих уповажнень для спинення інфляції, бо він ці уповажнення має ще з воєнних часів. При цій нагоді комітет виявив погляд, що інфляція повстає внаслідок нерозбірчивого закупна різних матеріялів урядом і внаслідок їх велетенського експорту заграницю.

СЕНАТОР ТЕФТ ЗА УХВАЛЕННЯ НЕГАЙНОЇ ДОПОМОГИ ЕВРОПІ.

Вашингтон. — Сен. Роберт А. Тефт скритикував програму уряду тимчасової допомоги Европі за велитенські видатки, які обіймають $597,000,000, одначе заявив, що буде голосувати за її прийняття в сенаті. Предсідник палати репрезентантів Джозеф В. Мартин заявив, що палата не зможе швидше приступити до дискусії над негайною допомогою як 1 грудня. Тимчасом палатна комісія закордонних справ почала приготовляти начерк законопроекту для цієї справи.

АНДЕРСОН ПРОЄКТУЄ СВІТОВИЙ ХАРЧОВИЙ ПЛЯН.

Ню Йорк. — Світ не повинен виключно рахувати на харчову допомогу зі Злучених Держав — заявив секретар рільництва Клинтон П, Андерсон на обіді Нюйорської Торговельної Ради. Треба скликати міністрів рільництва таких країн, які можуть постачати харчі і з ними скласти плян світової продукції харчів. У відбудові Европи мають інтерес не лише Злучені Держави, але теж і інші країни. Щоб посунути вперед цю думку, Андерсон виявив начерк праці для переведення такого пляну. Як точки до застанови він згадав про конечність постачання навозів і машинерії; продовження дотеперішньої нашої продукції на великі розміри; заохоту до продукції таких країн, які мають земельні простори й людську силу до цього. Метою такого пляну було б не здаватися на „щастя" кожного року, а рахувати на певність при жнивах.

ПРЕЗИДЕНТ ЗА „ТЯГЛОВУ ПРАЦЮ" ВСІХ ГРУП.

Бостон. — Президент Труман візвав до „тяглової праці" всі групи й околиці нашої країни на те, щоб запобігти зростові цін і дати доцільну поміч на час европейським країнам. Зазив президента був відчитаний на зїзді Ради Нової Англії, який зібрався тут на конференцію. Його відчитав голова Ради, Ричард Л. Бавдич. „Як нація ми стоїмо сьогодні перед ще страшнішою крізою, хоч може менше драматичною ніж пожежа лісів. До того очі й надії світу звернені на нас" — закликав президент. У зїзді взяли участь 6 губернаторів стейтів Нової Англії й біля тисячки представників всіх ділянок громадського життя.

МАРШАЛ ВИЇХАВ В ЕВРОПУ.

Вашингтон. — Секретар стейту Джордж С. Маршал виїхав до Европи на наради міністрів Чотирьох Потуг президентським літаком „Свята Корова". Його попращав перед виїздом президент Труман в оточенні знатті й побажав найкращих успіхів. Маршал у відповідь заявив, що він зробить усе, що в його силі, щоб довести до успіху конференції.

Вибрано екзекутиву Панамериканської Української Конференції

Ню Йорк, 20. листопада. — Наради Першої Панамериканської Української Конференції продовжувалися сьогодні теж цілий третій з черги день до пізної ночі. Під час нарад узгіднено дальші думки щодо поодиноких справ, ухвалено дальші резолюції, обговорено практичне здійснення винесених рішень та вибрано першу Екзекутиву Панамериканської Української Конференції, як постійного представництва українців Злучених Держав Америки, Канади, Бразилії, Аргентини, Парагваю і Уругваю. До Екзекутиви вибрано: о. д-р Василь Кушнір (Канада) — голова; д-р Лонгин Цегельський (ЗДА) — містоголова; Дмитро Галичин (ЗДА) касієр; Ілля Горачук (Бразилія) та Іван Грегоращук (Аргентина) — члени. Одвертою залишилась ще справа вибору генерального секретара, що мав би бути рівночасно керівником канцелярії Представництва. З огляду на важливість посту і на труднощі в підборі відповідної людини, вирішено передати справу Українському Конгресовому Комітетові Америки, який найдальше до двох тижнів повинен видвигнути відповідного кандидата та предложити до затвердження представництвам інших країн, членів Конференції. На закінчення сьогоднішніх нарад ухвалено відповідну Відозву до українців, яка буде в свій час проголошена. Конференція продовжуватиме свої наради і закінчеться в пятницю, 21-го листопада. В суботу, в год. 7:30 ввечорі відбудеться в Ню Йорку в залі Купер Юніон при 4-ій Евню та 8-ій Вулиці Маніфестація в обороні прав українського народу та в допомогу його визвольним змаганням. Під час Маніфестації виступлять з промовами закордонні учасники Конференції, американські бесідники та гість з Европи. В неділю, дня 23-го листопада, подібна Маніфестація відбудеться у Филаделфії, в залі Українського Дому при 849 Н. Френклин вулиці, в годині 2:30 після полудня.

ЗМАГАННЯ ДО КООРДИНАЦІЇ ДОПОМОГОВОЇ АКЦІЇ З НАГОДИ ПАНАМЕРИКАНСЬКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ.

Ню Йорк, 20 листопада. — З нагоди приїзду делегатів на Панамериканську Українську Конференцію скликав Злучений Українсько-Американський Допомоговий Комітет окремі наради, які відбулися сьогодні в 8 год. ввечір в готелі Тефт під проводом Миколи Мурашка, заступника голови цієїж організації. Секретарював д-р Павло Дубас. Промови в формі звітів з праці для допомоги українських еміґран-тів в Европі та для їхнього переселення в заморські країни складали по черзі: заступники Бразилії (о. М. Іванів та Ілля Горачук); Аргентини, Парагваю, Уругваю (Андрій Білопольський, Іван Грегоращук); Злучених Держав (д-р Волод. Ґалан); Канади (Волод. Коссар, о. С. В. Савчук).

Промовці виказували зусилля українців із згаданих американських держав для доцільної допомоги українській еміграції в Европі, переповідаючи свої успіхи й невдачі, а при цьому звертали увагу на конечність плянової акції в справі переселення й розселення скитальників у своїх країнах. Делегати українського громадянства з південних американських республик вказували на сприятливі можливості поселення українських еміґрантів в їхніх країнах, представники Канади зясовували свої старання в канадськім уряді для отворення границь новій українській іміґрації, а представник Злучених Держав виявив можливості приїзду більшої кількости українських іміґрантів після прийняття билу Стратона.

Іменем товариства нових українських іміґрантів „Самопоміч" у Ню Йорку зясував голова Петро Красноніс потребу одноцільної акції для переселення українських еміґрантів з Европи в заморські країни і передав готовий елаборат для цієї цілі, присланий Українською Переселенчою Комісією з Мінхен. Плян вимагає координації праці обєднаних представництв українського громадянства у всіх заморських країнах, тому референт піддав думку, щоб делегати, які приїхали на Панамериканську Українську Конференцію, застановитись теж і над цею справою, себто над можливістю такої координації. З огляду, що вже була північ, рішено цю справу основніше обговорити на засіданні Екзекутиви З.У.А.Допомогового Комітету разом з делегатами в понеділок 24 листопада в Филаделфії.

Британія відмовляється від участи в полагодженні справи Палестини

Лейк Ооксес, Н. Й., 20. листопада. — Британський представник в О.Д., Сер Александер Кедоґен, заявив сьогодні в імені свого уряду, що Британія не бажає перебирати відповідальности разом з комісією О.Д. щодо Палестини за період перед її поділом та остаточним полагодженням. Він теж заявив, що британський уряд передасть владу комісії О.Д. за одним разом, а не частину за частиною, як було пропоновано. Британія закінчить свою владу в Палестині з хвилиною вигаснення переданого їй Лігою Націй мандату і це, як теж реченець евакуації своїх військ з країни, вона вирішить сама, відкидаючи контролю Ради Безпеки.

АСАМБЛЕЯ О.Д. РІШИЛА ВІДБУТИ ЧЕРГОВУ СЕСІЮ В ЕВРОПІ.

Лейк Соксес, Н. Й., 20. листопада. — Генеральна Асамблея О.Д. в останньому голосуванні сьогодні ввечорі рішила більшістю 37 голосів і тільки при 12 здержаних відбути свою чергову сесію в одній з европейських країн. Проти цего гостро виступав британський представник, заявляючи, що це цілком не збільшить авторітету цеї міжнародної організації, як вона на лад европейських цирків буде переїздити з місця на місце.

ЗАПОВІДАЮТЬ СЕНЗАЦІЮ В СПРАВІ ЗАМАХУ НА МАСАРИКА.

Прага, 20 листопада. Орган чеських національних соціялістів, „Свободне Слово" заповів сьогодні сензаційний зворот в слідстві в справі недавної спроби замаху на чеського міністра закордонних справ Масарика. Йому та ще двом іншим міністрам було вислано пакунки, в яких мала бути парфума а на ділі був розривний матеріял, що його своєчасно відкрито. „Свободне Слово" твердить, що слідство викаже, що „деякі особи" цілком не є такі чесні, як вони себе представляють. Інтересно, що комуністичний міністер внутрішніх справ недавно заявив, що в справі замаху не знайдено жодних слідів, які могли б причинитися до розкриття злочинців.

РУМУНСЬКОГО КОРОЛЯ ЩЕ ЗАЛИШАТЬ В СПОКОЮ.

Букарешт, Румунія, 19 листопада. Румунський премієр Петру Гроза сьогодні заявив, що його прокомуністичний уряд докищо не має в пляні зміняти конституцію у відношенні до єдиного ще за залізною заслоною свого короля Михайла. Премієр зложив свою заяву у звязку з поголосками, що король, який виїхав до Лондону на весілля принцеси Єлисавети, вже не вернеться назад до Румунії.

ПРЕДСТАВНИКИ 62 ДЕРЖАВ ЗБИРАЮТЬСЯ В ГАВАНІ.

Гавана, остров Куба, 20. листопада. — Торговельні делегати 62 держав збираються тут з доручення Обєднаних Держав для складення Міжнародної Торговельної Організації. Це великий збір, який обіймає 1,000 осіб. Одною з цілей нарад буде прийняття статуту Торговельної Організації, начеркненого на конференції в Женеві. Совети відмовилися взяти участь у цій конференції, одначе деякі її сателіти прислали своїх делегатів. Між ними є Польща, Чехословаччина й Фінляндія. Держави, які прислали сюди своїх заступників, представляють 90%—95% світової торгівлі. Конференцію відкриє президент Куби, Рамон Ґрав Сан Мартин. Головою делегації зо Стейтів є Вилйем Л. Клейтон, недавній підсекретар стейту для економічних справ. Він заявив, що конференція викаже успіх, не зважаючи на те, що Совети не беруть у ній участи.

СВЯТО БРИТАНСЬКОЇ ІМПЕРІЇ

ПРЕСТОЛОНАСЛІДНИЦЯ ЄЛИСАВЕТА І ФИЛИП ЗВИНЧАНІ.

Лондон, 20 листопада. — Британська престолонаслідниця Єлисавета і принц Филип, дука Единбургу, звінчалися сьогодні у Вестмінстерському монастирі. Вінчання відбулося по всім приписам королівського двору та християнських звичаїв і його довершив архиєпископ Кентербері. У весільній церемонії взяли участь багато королів та дипломатів з цілого світу. День вінчання британської престолонаслідниці був загальним національним святом британської імперії. Американська преса вчора та сьогодні заповнила свої перші сторінки найточнішими звідомленнями та фотографіями з церемонії, підкреслюючи хвилюючі картини з великого привязання британського народу до своєї династії.

ЛЕОН БЛЮМ ТВОРИТЬ НОВИЙ УРЯД ФРАНЦІЇ.

Париж, 20 листопада.—Відомий провідник французьких соціялістів і державний муж, Леон Блюм, одержав і прийняв сьогодні від президента Оріола доручення створити новий уряд Франції, після резиґнації премієра Ромадьє. Завтра після полудня Блюм виступить в парляменті зі своєю політичною програмою, щоб одержати необхідну заяву довіря. Загально вважається, що Блюмові важко буде дістати потрібну більшість голосів. Тимчасом внутрішньо-політичне напруження в країні з кожною годиною зростає. Щораз нові тисячі робітників виходять на страйк, що в найблищий понеділок мав би перемінитися в генеральний страйк в цілій країні. Під зброю покликано нові річники та наказано гостре поготівля війська і поліції в більших містах, головно в Парижі і Марсей.

ПОЛОЖЕННЯ В ІТАЛІЇ ДАЛЬШЕ НАПРУЖЕНЕ.

Рим, 20 листопада. — Внутрішньо-політичне положення в Італії продовжує бути напружене. Провоковані комуністами політичні страйки дальше поширюються й уряд пробує полагодити їх переговорами. В багатьох місцевостях, головно на півдні країни, появились барикади на вулицях. Сильні відділи поліції охороняють урядові будинки і банки, а військовим гарнізонам наказано поготівля. Комуністи заповідають, що положення в коротці може ще погіршитися.

МІСТЕРІЯ ВИСИЛКИ ЗБРОЇ З ЧЕХІЇ ДО АМЕРИКИ.

Ротердам, Голандія, 20 листопада. — Голандські власті ведуть енергійне доходження в справі висилки через місцевий порт кругло 2,000,000 амуніції до ручної зброї з Праги до Ню Йорку. Зброю задержано, бо існує підозріння, що її висилали комуністи до Індонезії для боротьби проти Голяндії.

ЩЕ ОДИН БУВШИЙ ПРЕМІЄР ВТІК З МАДЯРЩИНИ.

Будапешт, 20 листопада. — Керівник правого крила мадярських соціялістів, бувший премієр Кароль Пеєр, втік з Мадярщини і вважається, що він вже є в безпечному місці під охороною західних союзників в Австрії, або Німеччині. Комуністичний міністер внутрішніх справ був закинув Пеєрові, що він постачав американським агентам таємні інформації та був у звязку зі закордонними протикомуністичними рухами.

НАВІТЬ ҐЕШТАПО ПРОТЕСТУВАЛО ПРОТИ ЗЛОЧИНІВ ПРОМИСЛОВЦІВ.

Нюрнберг, Німеччина, 20 листопада. — Сьогодні, під час судової розправи проти керівників відомого німецького хемічного концерну І. Г. Фарбеніндустрі, обвинувачених за злочини проти миру і проти людства, виявилося, що умовини життя робітників згаданого підприємства в таборі в Освенціми були такі жахливі, що навіть немилосерне ґештапо протестувало проти них. Більше протестів проти цих знущань німецьких промисловців над змушеними там до праці закордонними робітниками було з боку німецької армії.

ҐРИСВОЛД ЗАЛИШАЄТЬСЯ КЕРІВНИКОМ АМЕРИКАНСЬКОЇ ДОПОМОГИ В ГРЕЦІЇ.

Атени, 20 листопада. — Грецький уряд одержав сьогодні повідомлення, що Двайт Ґрисволд і на майбутнє залишиться керівником американської допомоги в Греції. Раніше департамент стейту плянував передати всі важливіші рішення в справі допомоги компетенції місцевого американського амбасадора.

БРИТАНІЯ ПЛЯНУЄ ЦИВІЛЬНУ ОБОРОНУ ПРОТИ АТОМОВОЇ БОМБИ.

Лондон, 20 листопада. — Британський премієр Етлі повідомив вчора в парляменті, що уряд плянує зорганізувати добровільну громадську оборонну службу, яка між іншим мала б за завдання оборону й охорону населення перед атакою атомовими бомбами. Докищо опрацьовується плян такої служби.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES:	
Поодиноке число три центи.		Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Заграницею:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ТІЛЬКИ НЕ ГОВОРИТИ ЗА ВІЙНУ...

Мабуть уже навіть Кремль прийшов до переконання, що його пропаганда проти Америки не тільки не осягає цілі, але вдаряє його, а не Вашингтон. Бо ж таки треба не визнаватись цілковито на Америці, щоб їй закидати, що вона хоче війни, як це голосить Кремль. Ніхто в Америці не повірить, щоб навіть „Вол Стріт", цей найбільший чорт у большевицькій пропаганді, змагав до війни. Навпаки, так є, що саме ці, кого Кремль зараховує до найбільших „підпалячів війни", були і є на ділі найбільшими „апізерами", які завжди мріяли про бизнес з Росією, не зважаючи на це, хто там при владі й яка це влада, коби тільки платила..

Цю помилку, як сказано, мабуть уже завважують кремлівські самовладці й тим дасться пояснити заяву Вячеслава Молотова, советського міністра закордонних справ, у якій він сказав, що відносини між Злученими Державами і СССР змінилися б на краще, коли б в Америці перестали писати про війну зі Советами.

В цьому і сук справи. Війна це те останнє страшне слово, якого Кремль дійсно лякається, бо добре знає, що війна це кінець його злочинної влади, що це така судьба для большевицьких верховодів, якої зазнали Гітлер і Мусоліні та їхні прибічники. Тому Кремль не лякається ніяких виступів проти Советів, крім — военних. З усім він дасть собі раду завдяки свому нахабству, не додержуванню слова, грубій силі та тій допомозі, яку дістає постійно у всіх країнах від квізлінґів. Але війна, це вже для Кремля в найкращому випадку велике ризико з дуже слабими виглядами на перемогу. Бо ж немає найменшого сумніву, що коли б Кремль був такого переконання, що він переможе, він сам зачав би війну і не лякався б вигубити половину світу, коби тільки запанувати над усіми народами. Він цього наразі зробити не може, а тільки готується зробити це пізніше, коли „апізери" розложуть проти-советський блок. Тому Кремль хотів би, щоб його вороги говорили про все можливе, але нічим не натякали на таку можливість, що може прийти з ним до війни.

Нам здається, що Советам треба відверто сказати, що війна, хоч яка вона небажана і страшна, прямо неминуча, коли далі існуватиме советський терор та все це лихо, яке звязане зі советським режімом та зі советським імперіязімом. Це перший раз, що Совети трохи налякались, побачивши, що Америка не втікає з Европи, але серіозно її ратує та закріплює демократію там, де комуністи почувались недавно панами. З цього Кремль заключає, що Америка дійсно рішена на „твердий крок" супроти Советів. Саме це є причиною, що Молотов нагло почав мякнути і заявив, що можна б погодитись, коби тільки в Амещиці перестали говорити про війну, хоч воно властиво не іде тут про війну, а тільки про те, щоб Совети перестали гнобити і загарбувати щораз нові країни, насаджуючи в них диктатури та большевицьку неволю.

Ще одна спроба Маршала

Для людини, яка слідкує за розвитком американсько-советських відносин, є необхідним зазнайомитися зо змістом промови секретаря стейту Джорджа С. Маршала, яку він виголосив у Шікаґу в переддні свойого виїзду на конференцію міністрів Чотирьох Потуг. Вона почнеться 25 листопада в Лондоні. На цій конференції буде зроблена ще одна спроба збоку Америки довести до порозуміння з Советами в справі заключення миру з Австрією й Німеччиною.

Маршал не лише не закривав факту, що його промова може мати вплив на долю згаданої конференції, але він це виразно підчеркував кількома наворотами. Він хотів мабуть підготовити населення Америки, а може й увесь світ на всяку можливість і тому зясував наші трудноші у відношенні до Росії так відверто, що це може кожний легко зрозуміти.

Маршал пригадав свою попередну промову, виголошену в конгресових комісіях 10 листопада 1947 р., коли то він клав натиск на значення Европи для цілого світу і для Америки. В теперішній промові він обмежився лише до загального ствердження, яке є значення Европи.

Европа, це частина світу, що впродовж століть розвинула засади державного правління й високо квітучу цивілізацію — повторив Маршал. Ми теж є частиною цеї цивілізації й Европу тепер втримати хоч би лише тому, щоб зберегти цивілізацію. Після останньої війни дві великі потуги Америка й Европа, які перемогли націстів, взялися відбудовувати Европу, щоб привести до її видужання. Коли б Европа впала, тоді на її місце прийшла б ворожнеча. Отже вже з огляду на те, щоб там відбудувати життя, Америка взялася посилати допомогу Европі. З цією метою створено теж плян, який Маршал виявив у своїй промові з дня 5 червня 1947. Цей плян одобрили 16 европейських держав і саме тепер наладжується висилка допомоги.

Між тим советський уряд і загалом ціла група комуністичних держав почали нерозбірчиву кампанію очорнювання й клевети проти Злучених Держав з приводу цього Пляну, а перекручування фактів під час кампанії зміряє до цього, щоб обвинувачити Злучені Держави в імперіялістичних плянах, агресивних цілях і в намірі викликати третю війну.

„Я хочу з притиском зазначити, що в цих закидах нема найменшої правди, і я ще хочу сказати, що ті люди, які кидають таке обвинувачення, знають, що це неправда" — каже Маршал.

На доказ сказаного, Маршал пригадує, як то після війни Америка, хоч мала найбільшу обєднану силу в Европі, разом з Англією добровільно відтягнула свої війська, не бажаючи для себе ніякого скравку території. Америка зробила й тепер так, як робила впродовж історії, коли то помагала іншим народам стати незалежними і вибитися з колоніяльного підданства. Навпаки, Росія від початку війни, тобто від 1939 р., поширила свою владу на 280,000 квадратних миль і на 22,000,000 людей.

Америка боронить суверенности держав в Европі й саме тому поспішила їм з допомогою. У тому часі почалася проти Злучених Держав завзята пропаганда, яка виявилася закидами в Обєднаних Державах, наче б то Злучені Держави хотіли викликати війну й цю пропаганду ведеться дальше, саме тоді, коли зближається конференція в Лондоні. Наших передових людей очорнюється навіть в нашій пресі, а коли хто хоче, хай прослідить, чи можна бути більше здержливим у відповідях на такі очорнювання ніж є ми.

Такою тактикою Росія довела до цього, що населення в Злучених Державах почало холонути з цього подиву для советського уряду, який мало в 1945 р. До цього довів саме советський уряд, а тепер він пробує поневіряти американців за їх негодування на советські методи.

Маршал пробував найти причину тепрішної поведінки советського уряду й заглиблювався в історію правління Росії, одначе розвязки не найшсв. Американський нарід це нарід богобоязливий, отже не має ніяких ворожих намірів супроти російського уряду. Коли ж тепер американський нарід став одверто негодувати на поведінку Советів, то советська пропаганда хоче спровокувати його до ворожнечі. Оця пропаганда в останніх часах прибрала характер найбільшої безличности й подлости. Та саме тому, що це може відбитися на втриманні миру в світі, прийшов час, коли треба припинити оці обурюючі затії.

„Я не є песимістом щодо висліду праці Обєднаних Держав. Самий факт, що можна прилюдно переводити свобідні дебати перед якимсь міжнароднім форумом додає надії на майбутність... Одначе виринає питання, до чого ми дійдемо, коли я поїду на конференцію міністрів закордонних справ до Лондону" — питає майже самий себе Маршал.

Поставивши такий запит, Маршал виявив ще американські пляни для відбудови Німеччини, головно на те, щоб вона могла сама себе втримати, а при цім ширше обговорив значення околиці Рур, в якій находиться вугілля, потрібне для цілої Европи. Крім Німеччини є ще й інші країни в світі, якими треба заопікуватися. Америка почуває на собі обовязок наладнати такі важливі справи.

„Ми свідомі цього, яке поважне значення має оця кампанія очорнювання нас, як забороли західної цивілізації. Ми не є сліпі на ніякі форми, в яких іде атака проти нас. Ми не маємо на думці стояти бездільно і лише приглядатися, як западається оця спільнота, до якої ми належимо. Одначе водночас ми свідомі нашої сили і розуміємо, що мусимо дати допомогу країнам, які її потребують. Свідомість цього не дозволить нам датися звести з традиційного шляху, який ми вибрали". — впевнив Маршал.

І з такою постановою рішився Маршал їхати на конференцію до Лондону, щоб рушити справу миру з мертвої точки і приспішити нову добу для Европи і світу.

Коли листопадове сонце у мряці потонуло

(Згадка про 22. листопада 1918).

Зрадливе те листопадове сонце.

Покажеться зза хмар, обсипле перлами землю, та й так ненадійно, як і зявилось, западеться у мряці.

Оттак і Першо-Листопадова радість коротка була. Показалось наше рідне сонце золоте над Львовом, закосичило українську землю жемчугами мов царівну яку, і за мряки зайшло.

А мряки ці над Льва городом ставали все густіші і густіші.

І хоч наші хлопці мов льви боролись, щоб Сонцеві пробити шлях, хоч від старих козацьких мечів іскри такі ішли, що чуть небо не запалили, хоч то за кожну вулицю старої княжої столиці, а за кожне сливе вікно боролись, не оборонили золото-блакитного прапора на львівському ратуші. 22. січня наші війська залишили Львів.

*

Ми народ, що любить до безтями широкі поля, балки, зелені ліси, отой український простір, що так дивував чужинців. Фабричний комин, тісні вулиці міста, великоміський гул — те нам противне. Через те в українських містах не було українського робітника. А без нього наше місто не наше було.

А віковічна правда, що місто керує селом і цілим краєм, здійснилась теж тому 29 років у Львові. Не маючи міста, ми втратили все.

Чи направили ми цю помилку у ході наступних років?

Не тільки у Львові, але і в інших галицьких містах, українське робітництво подужчало, його маса зросла, скріпилась його національна свідомість. Але все ж таки ми у місті були слабшою стороною. Молодий сільський хлопець дальше нерадо ішов до міста. Волів триматися тоненької вже як нитка батьківської нивки, але жаль йому було залишити рідне село.

Нині наші міста залиті московщиною. Але є там у соціялістичному раю — о іроніє! — і найбільш у світі визискуваний український робітник. Він перейшов таке пекло, що на нього певно можна рахувати. Тільки, чи він не вигине до останку заки Сонце зійде?...

Робітник передова кляса суспільства у державному будівництві. Те повинен собі усвідомити і український американський робітник і тямити на те, що він повинен зробити для своєї Батьківщини.

*

Мабуть останні роки раз на завжди вилікували нас із легковірности і наівности. Хто зна чи не перейшли ми вже в другий екстрем, що нічо нікому не віримо.

Коли б ми у 1918 році були менше вірили фальшивому ворогові і не погоджувались на ці за часті перемиря, особливо у перших днях листопаду, коли ми ще були сильніші, хто зна чи це не переважило б було терезів долі у наш бік.

Одначе розумно поступаючи не можна без розбору відкидати можливість порозуміння з ворогом.

Ось і тепер в українській і польській еміґрантській пресі в Европі дискутується підстави українсько-польського порозуміння. Та коли читаєш польську пресу, хоч і там врядигоди трапляються тверезі голоси, то бачиш, що таки не договоримось. А шкода...

Ех, коби так у них менше засліплення, а більш зрозуміння, що і хтось другий жити хоче, тоді у 1918 році, хто зна чи нині і ми і вони не господарили б у своїй хаті.

Коли б так тоді поляки замість битись за землю наших прадідів, були замирились з нами от хоч би на принципі лінії Курзона, яку жіба не ми видумали, і уможливили і західній українській армії разом зі східною оборонити Київ, мабуть з того ворога, що нині поглотнув уже також і їх, і сліду не було б. Большевики тоді ще справді дуже слабі були.

Не хотіли віддати Львова, а дали і Краків та Варшаву.

*

В той час поляки мали безпечне запілля, у Варшаві і Кракові плило мирне життя, а наш Київ горів у огні боротьби.

Війні на два фронти не дала ради і потужна гітлерівська Німеччина двадцять пару років пізніше. Не диво отже, що ми тоді без приятелів і союзників не витримали такої боротьби.

Чи в вирішальні моменти нашого майбутнього ми зуміємо покермувати подіями так, щоб ми стояли лише грудьми до фронту?

Чи мало б у першому стані віджити старе гасло „через Київ на Львів"?

*

На ділі воно було одначе так, що львівським полякам помогла не так Варшава, як більше французька і американська еміграція, висилаючи їм на допомогу добре зорганізовану і модерно вивінувану армію ген. Галлера.

Отже власні сили зорганізовані закордоном.

Наша еміграція в західній Европі, хоч у неї дуже звязані дипівськими путами руки, докладає всіх зусиль, та певно і в майбутньому не покладе рук, щоб допомогти нашій бідній знеможеній землі українській побачити сонце.

Ми тут у вільній Америці, можемо більше вчинити для української справи. Та чи ми живучи тут спокійно памятаємо все і в кожну мить на ту українську нашу Матір, що нам життя дала, нас викормила грудьми своїми, а тепер там конає сердешна у судорогах передсмертних?...

М. Б.

Канадійські урядові видавництва в українській мові

За звідомленням департаменту стейту з Отави, в половині 1948 р. прибудуть до Канади найменше 10,000 скитальників з европейських таборів. Вони будуть затруднені в лісах при вирубі дерева, дальше як кравці при шитті одягів, інші підуть до копалень золота, а ще інші будуть обслугувати шпиталі й ляборaторії. Подавляюча частина цих нових імігрантів не знають ні англійської ні французької мов, які вважаються краєвими мовами в Канаді. Вони теж не знають звичаїв нової для них країни.

Щоби зарадити цій недостачі уряд в порозумінні з добродійними товариствами приготовляє низку книжечок, щоб з них нові імігранти навчилися основних відомостей про населення, історію, географію та правління Канади. Одна така книжечка буде мати назву **„Факти про Канаду"** і буде видана в 10,000 примірниках. Вона видана теж в українській і польській мовах і її роздають новим імігрантам при їх вступі до Канади. Окремо видана книжечка „Як стати громадянином Канади" в англійській та французькій мовах і її можна дістати безплатно, коли хто напише до бюра канадійського горожанства в Отаві.

Про нових імігрантів пише „Пресовий Бюлетень" Бюра Канадського Горожанства, що їх розділюється по різних робітничих таборах, як це бувало в початках давнішої іміграції до Канади. Між ними є українці, поляки, литовці й естонці. Найбільша їх частина йде рубати дерево, а в половині теперішньої зими опиниться в таких таборах 4,500 людей. Їх вік є від 19 до 45 літ, а пересічно вони мають нижче 35 років. Це самі нежонаті люди, які перейшли провірку ще в Европі в бюрах Міжнародного Комітету для Біженців. Цей Комітет платить їм доргу до Канади. Заки вони прибудуть до Канади, їх ще провірює іміграційна влада і Канадська Служба Безпеки. Після приїзду до Канади вони дістають залізничий білет до місця праці, а заплату за нього стягають опісля з заробітків.

МИКОЛА ХВИЛЬОВИЙ

ВАЛЬДШНЕПИ

(Роман)

21)

— Безперечно! — поспішив погодитись лінґвіст і, поклавши на вікно якийсь старомодний французький роман, що його встиг уже переглянути, сказав:

— Ну, а де ж ваш чоловік в золотому пенсне?

— А от зараз ми його покличемо, — сказала Аґлая. — Євгеній Валентиновичу! А ну-бо йдіть сюди!

За дверима, що в другу кімнату, хтось засуетився, і, нарешті, чоловік в золотому пенсне з'явився на порозі.

— Євгеній Валентович! — одрекомендувала його Аґлая. — Чоловік тьоті Клави.

Нова людина мовчки стиснула руки друзям і почала бігати по кімнаті, ввесь час тримаючись за хворий зуб. Цей питомий інтелігент із профсоюзу — чемний і тендітний — він азраз забув гарний тон і не звертав уваги на приятелів. Карамазов уважно розглядав його й думав, що цей чоловік в золотому пенсне обов'язково мусить бути Євгеній Валентинович, що інакше його й назвати не можна. Не Іванович або Петрович і не Денис або Степан, тільки Євгеній Валентинович. Правда, можна б його назвати ще Валентином Євгенієвичем. Але по суті, це все одно.

— Ти, очевидно дивуєшся, чому в мене так багато французьких романів? — спитала Аґлая, звертаючись до Вовчика.

— Коли хочеш, я дуже дивуюсь, — сказав лінґвіст. — навіть страшенно дивуюсь.

— А коли не хочу?

— Тоді я можу й не дивуватись. Словом, я маю бажання вгодити тобі... ти як думаєш?

Аґлая сказала Карамазову, що вона вже змінила свій погляд на Вовчика і що тепер їй він починає подобатись. Лінґвіст подякував за компліменту.

— Ну, так все таки: чому ж у тебе так багато французьких романів? — поцікавився Карамазов.

— Це, бачиш, моя спадщина від прадіда. Він залишив мені непогану бібліотеку.

— Чи не був твій прадід культурним поміщиком?

— Як би тобі сказати... Треба гадати, так. Власне не зовсім так, але все таки так.

— Може ти мені назвеш його прізвище? Чи не князь це, припустім Волконський?

— Чому це обов'язково Волконський, а не якийсь Мазепа?

— Тому, що як до першого, так і до другого ти маєш таке відношення, яке я маю до Чандзолна, припустім.

— Даремно ти так думаєш! — сказала Аґлая і зробила хитреньке обличчя: мовляв, вона зараз хоче помовчати, але згодом Карамазов не тільки почує це прізвище, — він навіть трохи і здивований буде.

— Можливо, я й помиляюсь! — кинув Дмитрій і тут не подумав, що Аґлая щодалі, то більш намагається зорієнтувати його. І московське походження, і її, порівняно, чиста українська мова, й, нарешті, культурний прапрадід — усе це підтверджує його припущення.

Товариш Вавчик хотів висловити своє співчуття чоловікові в золотому пансне.

— Вам, мабуть, дуже болить зуб? — спитав він. — Я знаю, як болить зуб, це щось жахливе.

— Мугу! — відповів Євгеній Валетинович і знову схопився рукою за щоку. — Мугу.

Тоді лінґвіст ударив себе по колінах і почав запевняти, що йому, чоловікові в золотому пансне, є прямий сенс піти до зубного лікаря. Вовчик із цим лікарем зустрівся кілька днів тому і вважає, що це страшенно симпатична людина. Невже Євгеній Валентинович не хоче шукати допомоги в названого ескулапа? Вовчик певний, що чоловік в золотому пенсне не пошкодує. Ну... як?

— Звичайно, треба піти туди, — сказала Аґлая за свого родича, що крім „мугу" нічого не міг вимовити.

— Ну, й добре! Вони підуть до зубного лікаря, і зуб на якусь годину покине тривожити... Чи не хоче й Аґлая пройтись? Може тоді й Дмитрій не проти?... Словом, давайте підемо всі. Правда, на дворі душно, але треба ж допомогти людині. Євгеній Валентинович грає в футбол? Ні? Нарешті він безперечно грає в шахи. Так?... Ну, й добре. Коли занімiє зуб, вони заграють у шахи.

— Але коли ж ти поведеш Євгенія Валентиновича до лікаря? — усміхаючись нагадала Аґлая.

Товариш Вовчик заметушився: мовляв, він це зробить із великою охотою й негайно. Словом, давайте збиратись.

(Дальше буде).

Юрій Шерех (Професор УВУ в Мюнхені).

Принципи і етапи большевицької політики

щодо словянських мов в СССР (крім російської).

4)

1930 — 1938.

Починаючи з 1930 р., большевики дедалі виразніше відмовляються від політики українізації й білорусизації й обмежують діяльність укр. і блр. інституцій, поки в рр. 1932-33 це не переходить в одвертий розгром усього укр. і блр. — так званий „розгром українського націоналізму й блр. нацдемівщини". Причини цього були такі: 1) активізація українських і білоруських національних елементів вийшла за ті межі, в яких большевики могли її терпіти; якби дати цьому рухові змогу рости далі, то большевики остаточно втратили б можливість ним керувати; 2) провідні українські й блр. кадри виявилися вже достатньо, всі вони були на обліку і, знищивши їх, большевики сподівалися знищити й увесь укр. і блр. рух взагалі; 3) загальний поворот большевиків у всій країні від НЕП-у до обмежень і диктатури бюрократичного апарату вимагала обмеження всякої „волі" й проявів самостійного мислення зокрема в національних республиках.

В мовознавстві сигналом до наступу большевиків на українську науку й школу була стаття Н. Кагановича проти національно - етнографічної школи, вміщена в журналі ЦК КП(б)У „Більшовик України". В цій статті Каганович закидав українським мовознавцям „народницький", отже застарілий і шкідливий підхід до мовних явищ. Одначе, дуже швидко партійні організації визнали цю критику за недостатню й вимагали, щоб говорилося не про „народницькі', а про „буржуазно-націоналістичні" „шкідницькі" настанови українських мовознавців. Починається шалене цькування всього українського, що особливо зростає після самогубства Скрипника. З критикою українського мовознавства виступають керівники партійного апарату — Постишев, Косіор, Затонський, П. Любченко, а особливо — А. Хвиля; безпосереднім „адьютантом" останнього в мовознавстві став Н. Каганович, що й постачав, власне, Хвилі потрібні йому матеріяли з мовознавствчої ділянки. Спроби українських елементів протестувати або просто вказати на ненауковість большевицької критики українського мовознавства (виступи викладача Полонського в Харкові тощо) приводять тільки до фізичного знищення тих, хто наважився зняти голос. Власне, від цього часу обвинувачені не можуть боронитися або навіть виправдуватися; вони можуть або каятися й визнавати свої помилки, або мовчати, чекаючи в обох випадках на арешт і загибіль. Коли ж критикують книжку, то одночасно з початком критики її вилучають з книгарень і книгозбірень, так, що теж перевірити справедливість критики не можна. Для того, щоб остаточно вибити з рук дотеперішніх дослідників-мовознавців можливість аргументувати посиланнями на давніше дослідження й устанені в науці факти, проголошується., що старі методи мовознавчого дослідження взагалі застарілі, буржуазні, контрреволюційні і непридатні, а тому і використовувати їх не можна. Вимагається вбачати в кожному явищі вияви клясової боротьби, заявляється, що дотогочасні діялектологічні досліди й записи не мають жадної вартости, бо їх провадили, мовляв, або клясововорожі мовознавці, які свідомо записували мову самих ворожих кляс (куркулів, буржуазії), або „непідковані" методологічно мовознавці, що не застосовували теж клясового підходу, ставши таким чином мимоволі знаряддям клясових ворогів. Віднині, отже, в діялектології треба було записувати тільки мову „передового елементу", себто передусім комуністів-начальників або „активістів", які, власне, найменше бували звязані з даною місцевістю, найбільше пересувалися і мали найбільше занечищену й зрусифіковану мову. З цією метою навіть уладжується видання збірки „Мова робітників" під ред. Н. Кагановича, яка, одначе, як і всі тогочасні видання, тільки лає старе мовознавство, але не має жадного методу, щоб зібрати якінебудь нові факти, а тимбільше вказати нові шляхи в діялектології.

Історія мови теж проголошується шкідливою й антинауковою, бо вона мала мовляв, тільки формально - іманентний характер і не розкривала „закономірностей мовного розвитку, зумовлених клясовою бортьбою". Але в цій ділянці мовознавства тих років не спромоглися навіть на жадну спробу історичного дослідження, не кажучи вже про будьяку синтетичну працю.

Отже цілковита безплідність нової „методології", а точніше кажучи, відсутність цієї нової методології маскувалася лайкою на адресу старих учених-мовознавців, лайкою, яка переходила межі будь-якої пристойности, і адміністративним тиском на них, щоб вони „визнали" свої хиби й методологічні помилки, буржуазність своєї наукової праці тощо. Організувалися спеціяльні збори, де комуністи безграмотно і брутально „критикували" заслужених учених, а ці останні змушені були виступати з визнанням і аналізою своїх „помилок". Так само було організоване і висвітлювання цих питань у пресі. Офіційно це цькування серйозних науковців і дискредитація мовознавчої науки називалася „мовознавчою дискусією". Метою її, як уже сказано, було дискредитувати й знецінити всі здобутки попереднього українського і білоруського мовознавства і цим підготувати грунт для конкретної вже „критики" націоналістів".

Останні твердження цієї „критики" зосереджені в книжці А. Хвилі „Знищити коріння націоналізму в українській мові" і в брошурках і статтях Н. Кагановича, Солодкого, Г. Левченка, Бабака, П. Мустяци, В. Масальського, О. Фінкеля та ін., великою мірою друкованих у новому органі Інституту Мовознавства УАН „Мовознавство". Ці твердження у головному такі: досі на Україні розвиток мови спрямовували націоналісти. Бажаючи відновлення капіталізму в відірваній від СССР Україні, вони намагалися відірвати укр. мову від „братньої" російської й зорієнтувати її на польську й німецьку. З цією метою вони відновляли архаїзми, забороняли спільні з рос. мовою синтаксичні конструкції й слова, запровадили складний правопис, близький у частині про транскрипцію чужих слів до польського, — хоч по суті навіть крайнім представникам національно - етнографічної школи йшло не про спеціяльне відштовхування від російської мови, а про розвиток української мови за її внутрішніми законами, максимально незалежно від будь-яких впливів і повівів. Програма мовознавчої праці надалі визначалася як боротьба з „польонізмами" і відновлення єдности з рос. мовою. Практично большевики під цими гаслами почали ліквідацію укр. мови зсередини.

Що розуміти під „польонізмами" — чи все спільне, що є в українській і польській мовах, чи те, що безпосередньо позичене з польської мови і виявляє цю позиченість своїм зовнішнім оформленням, чи те, що інстинктовно сприймається народним мовним відчуттям як польське — було невідомо і свідомо не уточняється. В дійсності в умовах Східньої України, де польської мови майже ніхто не знав, за „польонізми" йшло мало не все відмінне від російської мови. Так, за польонізм ішла форма **адреса,** замість якої запроваджено форму за рос. зразком **адрес,** хоч по-польськи саме adres. Пошта заступлено за рос. почта на почта, хоч по-польськи poczta. Так стару українську форму лицар заступлено на рицар за рос. рыцарь (польське rycerz), хоч лимар, що повстало за тим же законом з римар (нім. Riemar), залишено, бо рос. мова не знає слова рымарь і т. д.

(Дальше буде).

В кожній українській хаті повинен знаходитися часопис „Свобода".

Вина за теперішній хаос спадає на комунізм

Комуцізм російського типу є причиною теперішнього світового замішання — оце переконання Михайла Дорізаса, професора географії в університеті Пенсилвенія, у Филаделфії. Як звідомляє „Джанстави Демократ" професор Дорізас виголосив промову про комунізм на обіді уладженім дружиною бейзболістів в Джанставн, Па., в понеділок 17 листопада, а в ній, на основі свого кількакратного побуту в Советах і подорожей по світі виказував, як советські володарі перевернули догори коренем засади комунізму і переміннли людей на рабів.

Своєю пропагандою по цілому світі Росія переміняє систему цілих країн, а навіть у Злучених Державах є вже 25% комуністів між членами юній. Щоби рятувати Злучені Держави перед комунізмом, проф. Дорізас дає такі ради: Зробити Америку сильною; практикувати демократію; виповнити Плян Маршала; втримати добру тайну поліцію; втримувати більше добрих шкіл для вишколу дипломатів, на лад академій в Аннаполис або в Вест Пойнт; перестати загоджувати Росію.

Багато часу присвятив Дорізас теорії безбожництва, поширюваній Советами. „Сталін хоче впоїти в людей переконання, що нема життя по смерти на те, щоб не треба було нагороджувати за добро, а карати за зло. Отже нема страху перед карою, як хто кого переслідує" твердив лектор. Росія сама не має релігії, вона палила церкви, навіть спалила одну з найбільших церков у світі.

Проф. Дорізас приписував несподівану смерть през. Рузвелта його заводові в слово Сталіна. Коли Рузвелт був у Ялті і переконався, що Сталіна ніяк не можна загодити, йому забилося серце з розпуки. Про Плян Маршала сказав Дорізас, що це надія світу, а про Генрія Волеса каже, що Волес вірить у те, що говорить про Росію.

О. У.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗУ

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ:

ГОЛОВНИЙ ПРЕДСІДНИК:
МИКОЛА МУРАШКО,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ЗАСТУПНИК ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
ГРИГОРІЙ ГЕРМАН,
9 E. Jackson St., Wilkes-Barre, Pa.

ЗАСТУПНИЦЯ ГОЛ. ПРЕДСІДНИКА:
МАРІЯ МАЛЕВИЧ,
230 E. Agnew Ave., Pittsburgh 10, Pa.

ГОЛОВНИЙ СЕКРЕТАР:
ДМИТРО ГАЛИЧИН.
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНИЙ КАСІЄР:
РОМАН СЛОБОДЯН,
81-83 Grand St., Jersey City 3, N. J.

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:

ДМИТРО КАПІТУЛА,
33 S. Hancock St., McAdoo, Pa.
ВОЛОДИМИР ГІРНЯК
1 Craik Ave., Kingsway, Toront 9, Ont., Canada
Д-р АМВРОСІЙ Т. КІБЗЕЙ,
4651 Braden Ave., Detroit 10, Mich.
ІВАН В. ІВАНЧУК
8930 Manor, Detroit 4, Mich.
СТЕПАН КУРОПАСЬ,
2930 N. Montclaire St., Chicago, Ill.

ГОЛОВНІ РАДНІ:

ПАВЛО ДУДА
1535 Benjamin Ave., Windsor, Ont., Canada.
СТЕФАН СЛОБОДЯН,
4323 N. 16th St., Philadelphia, Pa.
ІВАН РОМАНИШИН,
711 Grove St., Irvington, N. J.
ТАРАС ШПІКУЛА,
5466 W. Haddon Ave., Chicago, Ill.
ВОЛОДИМИР ДІДИК.
6711 Rutland Ave., Detroit, Mich.
ГЕНОВЕФА ЗЕПКО.
1369 Brown St., Akron, O.
МИКОЛА ДАВИСКИБА,
41 Rosewood St., Mattapan, Mass.
ІВАН КОКОЛЬСЬКИЙ
23 Fairlawn Ave., P. O. Box 467 Woonsocket, R. I.
ДМИТРО ШМАҐАЛА,
4037 Roveredge St., Cleveland, Ohio
ОЛЕНА ШТОГРИН
4753 N. Hutchinson St., Phila 41, Pa.
ПЕТРО КУЧМА
95 East 7th St., New York 3, N. Y.

Головна канцелярія У. Н. Союзу знаходиться у власнім домі під числом 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.

Почтова адреса У. Н. Союзу: P. O. Box 76. Jersey City 3, N. J. Telephone: BErgen 4-1016.

ДО ЧИТАЧІВ СВОБОДИ

Коли зміняєте свою адресу, а Ви є ЧЛЕНОМ У. Н. Союзу, то подайте число відділу. А коли Ви є передплатником, то це при зміні адреси зазначіть.

Подані нам так інформації прискорять зміну адреси без проволоки.

Адм. Свободи.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

LIVER SAVES LIVES

THIS year, as in every bygone year of civilized history, hundreds of people are falling prey to a once dreaded disease called pernicious anemia. Until about 20 years ago, nearly every victim of this disease died of it within four or five years of its onset. Today, no one need die of pernicious anemia. Few in fact do succumb to it, and many anemic patients are not known as such even to their intimate friends.

The story of the identification and conquest of pernicious anemia is a fascinating one — typical of many another medical triumph. Nearly a hundred years ago, Thomas Addison, a London physician, described what was first called Addison's Anemia, later to be known as pernicious anemia. In the same volume, he described what has ever since been known as "Addison's Disease" — but that's another story.

Dr. Addison's Anemia was remarkable because it had no discoverable cause. There was no direct loss of blood, no malignant disease was associated with it, and it seemed to occur "generally beyond the middle period of life." Until 1925, this disease, although well known, was never successfully treated, and was nearly always fatal.

In the early 1920's Whipple, a young doctor in California began to experiment with anemia in dogs, and a few years later Drs. Minot and Murphy in Boston applied Whipple's principles to human beings. By 1926, they were able to report a cure for pernicious anemia, and in 1933, Whipple, Minot and Murphy shared the Nobel Prize for their achievement.

Pernicious anemia is due to a breakdown in the body's blood manufacturing process resulting in a lack of red corpuscles, the little packages that carry the hemoglobin and oxygen through the blood stream. The cure consists of the addition of liver in large quantities to the diet, for it was discovered that liver provides the material required for production of red cells.

In the past 20 years, this remarkable discovery has been much refined in its application. In order to save people from having to eat a half pound or more of liver every day, it has been concentrated, and certain stomach extracts have been found equally effective. In recent years, synthetic folic acid and a glandular extract called thymine have proved nearly, perhaps quite, as good as liver in the treatment of pernicious anemia.

The conquest of pernicious anemia is only one of the medical victories in which our canine brothers have played an essential —although involuntary—part. Perhaps the day will come when some of the other diseases of middle and later life that are now accepted as inevitable degenerative processes of aging — as pernicious anemia once was—may be arrested and cured.

Що писала "Свобода" тому 40 років?

14. листопада 1907 р.

НОВИЙ СТЕЙТ — ОКЛАГОМА.

Від 16. листопада буде прийнятий до Американської Юнії новий стейт, Оклагома. Делегація горожан на чолі з губернатором стейту передала конституцію на руки президента (Теодора) Рузвелта.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В КАНАДІ.

Від 10. листопада почнеться наука в українсько-англійськім учительськім семинарі в Брендоні. — Винипегська Соціялістична Українська Партія носиться з думкою видавати українську соціялістичну ґазету „Червоний Прапор". — У Винипегу побудували дві українські церкви: „незалежні" вибудували гарну церкву при розі МекҐреґор і Причард Ст., греко-католики викінчують свою церкву при МекҐреґор і Стелла Ст. — Звісний зо своїх подвигів „єпископ" Серафим, який безупинно вештається між українцями, почав видавати тижневик „Православіє". Від коли знана є штука друкарства, то пено такого оригіналу, як „Православіе" нхто не бачив. Черенки різного сорта й мова різного сорта.

21. листопада 1907 р.

ПОСВЯЧЕННЯ ЦЕРКВИ В ШАМОКІНІ.

В неділю, 27. жовтня. відбулося посвячення гр.-катол. церкви в Шамокіні, якого повершив єп. СС. Ортинський. В суботу привітали нового єпископа священики: місцевий парох о. Нестор Дмитрів, дальше о. Орест Злоцький з Ленсфорд, о. Николай Молчані з Фріленд, о. В. Гривнак з Сиракюз, Н. Й., а єпископ приїхав в товаристві о. Ст.Полянського. На богослуженні явилися ще оо.: П. Понятишин і Д. Добротвір. Церква й парафіяльний дім побудовані ще перед 8 роками і не мають довгу. — Дня 29. жовтня відбулося посвячення угольного каменя під будову нової гр.-катол. церкви в Шамокіні. Була чудова погода, а підчас богослуження під голим небом співав місцевий хор під управою Йосифа Стеткевича. Вечером того самого дня відбувся концерт на честь Владики.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ!

КОЛИ ПІДРАХУВАТИ ВСІХ СОЮЗОВИХ УРЯДНИКІВ А ТЕЖ ДЕЛЕГАТІВ МИНУЛОЇ КОНВЕНЦІЇ У. Н. СОЮЗУ, ТО ЇХ ЗАГАЛЬНЕ ЧИСЛО БУДЕ 3,000. ПРИБЛИЗНО ТАКОГО ЧИСЛА НОВИХ ЧЛЕНІВ ПОТРІБНО НАМ ТЕПЕР, ЩОБ ЗБІЛЬШИТИ СОЮЗ ДО 50,000 ЧЛЕНІВ. ТОМУ САМЕ, ПРИЗНАЧУЮЧИ МІСЯЦІ ЛИСТОПАД І ГРУДЕНЬ ДЛЯ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ПРАЦІ УРЯДНИКІВ І ДЕЛЕГАТІВ, КЛИЧЕМО: СПОВНІТЬ В ЦИХ ДВОХ МІСЯЦЯХ СВІЙ ОБОВЯЗОК СУПРОТИ У. Н. СОЮЗУ! ЦЕЙ ОБОВЯЗОК ДУЖЕ ЛЕГКИЙ ДО ВИКОНАННЯ; ТРЕБА ТІЛЬКИ, ЩОБ КОЖНИЙ УРЯДНИК І ДЕЛЕГАТ ПРИДБАВ ДО КІНЦЯ РОКУ ПО ОДНОМУ ЧЛЕНОВІ.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

КЛІВЛЕНД, О.

10-ліття Союзу Українок від. 30.

В Народнім Домі улаштовано 28 вересня бенкет і баль з нагоди 10-ліття від. 30 Союзу Українок Америки. Бенкет отворила молитвою Е. Лялюк, почім голова К. Тураль відкрила свято. Вона коротко пояснила ціль свята, а після неї склала звіт з десятилітньої діяльности Розалія Завінська. Гром. Пачковська згадала про різні переживання відділу, з щойно тоді забрала слово Геновефа Зепко з Акрон. Вона виложила ціль праці Союзу Українок Америки, пояснила статут і виказала, як то жінки горнуться до своєї жіночої організації. Вона радила жіноцтву не лише самим вступати до СУА, але теж основувати молодечі відділи.

Донька нашої голови, панна Олена Тураль висловила надію, що СУА буде тривати довгі часи тому, що вона сама вже зорганізувала молодечий відділ, а це вказує, що головна організація має будучність перед собою. За цю вістку дізнала панна Тураль признання від панни Зепко, бо, як казала гостя, це сказує, що жіноцтво йде правильним шляхом.

Гостя з Йонгставн, П. Т. Пері передала привіт від своєї громади і виказувала, який то поступ робить жінка в Америці. Вона не лише працює в кухні, але і для освіти родини і поширює громадську культуру. Хоч як багато є критики на жіночий рух, то всетаки він існує й кріпшає. Друга гостя з Йонгставн, П. Стахура, висловила побажання нашому відділові за його безупинну працю, а мужчини, пп. Баранський, Гавриляк, Задерецький, М. Пукач — цей останній недавний імігрант промовляли на свій лад. Головно заінтересував приявних п. Пукач своїм оповіданням про долю українських скитальників, які тужать за рідною землею, а не можуть до неї дістатися, бо вона в неволі. По його промові зложили приявні на скитальників $51.75 : ці гроші вислано до Допомогового Комітету в Филаделфії.

Голова п. Тураль подякувала приявним за участь і за жертви, а після того відспівали всі „Ще не вмерла!". Потім почався баль, який тривав до пізної ночі.

Розалія Завінська,
секретарка.

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо зпочатку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА — ЛИСТИ ДО:

12,343 До сестри моєї жени Сідельник Олександри (зам. Михальович) від Нечипор Івана с. Антона.

12,344 Каплер Антона вуйка з с. Дубна (Ярослав) від Коршняк Юрка.

12,345 Камуда Марії (з дому Шинкарчук) з с. Літовищ (Броди) від Шинкарчук Михайла.

12,346 Голінко Петра, Гивара, Сорока Дмитра від Хмелик Івана з Винник (Жовква).

12,347 Оріховський Клима з с. Бариш (Бучач) від Біляк Михайла с. Олекси.

12,348 Вігак Володимира, Николи, Штайко Романа, Гаврилів Василя від Вігак Аллі з Лисович (Долина).

12,349 Яремко Володимира брата, Антона стрийка з с. Довгомостиська (Мостиська) від Яремко Миколая.

12,350 Тиць Михайла вуйка з с. Телешниця від Василів Емілії д. Федя.

12,351 Стрищяк Анастазії (зам. Миренко з Хітар) тіточ. сестри від Яблінський Теодора з с. Лавочне (Стрий).

12,352 Мальгівська Анни сестри (з дому Крупаре) з с. Ляцько (Добромиль) від Подоляк Василя.

12,353 Сивий Дмитра та знакомих з с. Ляцьке (Добромиль) від Сивий Степана.

Five "Make it Five" in Tokyo

Taking advantage of the newly authorized U. S. Army and U. S. Air Force longer-enlistment plan, these 1st Cavalry Division soldiers in Tokyo extend their enlistments to five years. These young men are working today to preserve the peace for which Armistice Day stands.

12,354 До рідних Ярощак Степана, Гринька, Еви і Ірини з с. Терепча (Сянік) від Срога-Гудз Юлії.

12,355 Биць Михайла брата з с. Грушівка (Березів) від Биць Йосифа.

12,356 До стрийків Щупак Андрія і Йосифа з с. Грушівка, Куцап Аполонії з с. Яблониця Руська від дочки Щупак Василя.

12,357 До батька Козлей Олекси і маминої сестри Захарук Магдалини з с. Рожнева (Косів) від Козлей Маріяна.

12,358 Бобик Олекси з с. Війскі (Сянік) від Бобик Марії д. Степана.

12,359 Караван Розалії з с. Добрович (Ярослав) від Мутко Михайла.

12,360 Островський Йосифа з с. Чашин (Лісько) від Мурин Осипа.

12,361 Владика Миколая с. Луки з с. Березова (Ясло) тети Дикий Параски (з дому Владиків) від Владика Івана.

12,362 До родин пов. Самбора Дудівка Степана, Жидик, Боднарських, Ковтик, Сорока і родини Ковальчук від Ковтик Андрея д-ра.

12,363 Кукуруз Михайла від Волошин Петра с. Степана з с. Довге (Товмач).

12,364 Коник Фені (по мужу Лапай) з с. Сянки (Турка) від Коник Степана.

12,365 Семчишин Парані бабці, Марії і Теклі з с. Розгадів від Семчишин Степана.

12,366 Остапович Трохима Остапович Самсона від Веремчук Миколи (з хутора Борсуково).

12,367 До рідних вуйків і тіток Барнич з с. Лісковатого (Добромиль) Глинянський Степана від Барнич Йосифа.

12,368 Морикон Івана з с. Дзвиняч Горішний (Турка) від Дибач Юрка.

12,369 До краянів Новоселеччини (Збараж) просить о афідевіт Зарицький Радіон інж.

12,370 До тітки Різен Марії зам. Поляшек з с. Бистре (Самбір) від Різен Івана.

12,371 Кузицький Миколи вуйка і Андрія з с. Диків Старий (Любачів) від Лис Володимира.

12,372 Решетило Сидора-Тараса з Угнева (Рава Руська) від Мрозовська Люсі.

12,373 Свінда Петра стрийка від Свінда Михайла с. Івана з с. Бібка (Сянік).

12,374 Мрикало Ілії, Григорія і сестри мого батька Марії від Мрикало Анни з с. Конюхів.

12,375 Коцаба П. з с. Залуш (Сянік) від Коцаба Осипа і Івана.

12,376 Яворський Леся, Григорія і Степана, Лоневський Миколи, Ільницький Івана з с. Лосинець (Турка) від Яворський Миколи.

12,377 Цвек Івана, Бабяк Івана, Зига Яцка від Зига Івана з с. Словенко (Перемишль).

12,378 Єдинак Андрія з с. Туринска (Сянік) від Тхір Андрія.

12,379 Гаврильчак Марти тітки з с. Головець (Стар. Самбір) від с. Анни Гаврильчак Матійцьо Прокопа.

12,380 Дембіцького брата Анастазії з Дембіцьких зам. за Стойком з с. Стільська (Жидачів) від Стойко Іванни.

12,381 Сікора Анастазії сестри (Лясевич) з с. Брусні (Любачів) від Лясевич Дмитра.

12,382 Мартинюк Давида з с. Грушвиці (Рівно) від Бояр Миколи.

12,383 Богуш Василя вуйка з с. Пяткова (Добромиль) від Суп Параски.

12,384 Сорочок Івана вуйка с. Михайла з с. Березів (Стрий) від Кривуля Катерини д. Івана.

12,385 Стримінський Павла стрийка з с. Криве (Сянік) від Стримінська Анни д. Михайла.

12,386 Пігон Андрія шваґра з с. Перекопана, Роговський Миколи, Івана (Перемишль) від Хоміцький Григорія.

12,387 Кушнір Федора брата з с. Либохори (Турка) від Шемелинець Олекси.

12,388 Круба Івана стрийка з с. Неліпковичі (Ярослав) від Круба Миколи.

12,389 Солтис Евгена брата з с. Милівці (Чортків) від Пуляк Павла.

12,390 Телетник Петра і Гринька вуйків з с. Хлопчиці (Рудки-Львів) від Шведа Івана.

12,391 Бішекевич Романа від Лящук Ілька з Радехова.

12,392 Кузьмович Володимира і Петра стрийків з с. Курники Шляхтинецькі (Тернопіль) від Кузьмович Славки зам. Ляшок.

12,393 Гаврилюк Миколи, Василишин Василя з с. Бережан (Бучач) від Кубрак Марії д. Павла.

12,394 До рідних Ощуст Василя, Івана, Катерини і Параньки з с. Кнісело (Бібрка) від Горинь Стефана.

Голоситись на адресу:
United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661, Philadelphia 5, Pa.
В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" безплатно, хай вишле таке оголошення впрост до
UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.
Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне, хай разом з оголошенням пришле гроші.** Одноразове оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ПОШУКУВАННЯ

DR. MICHAEL HODOWANETZ
JAEGER KASERNE IV—39
MITTENWALD, BAVARIA
U. S. ZONE, GERMANY

ур. в Устечку, пов. Заліщики, просить рідню і знайомих о матеріяльну поміч і афідевіт, котрий можна слати також на руки:
Rev. PETER ZURAWETSKY
1741 Washington Ave., Bronx 57, N.Y.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 5. листопада 1947 року помер у 71. році життя

МИХАЙЛО ПРИШЛЯК,

член Тов. Мир, від. 324 У. Н. Союзу в Филаделфії, Па.

Покійний походив зі села Вікно, пов. Скалат, Зах. Україна. До Союзу вступив у 1915 р. Полишив у смутку жену Розалію, двох синів Володимира і Йосифа, дві доньки Анну і Марію та 5 внуків.

Похорон відбувся з церкви св. Николая на український катол. цвинтар у Fox Chase при участи родини, знайомих і членів Тов. Мир. — В. Й. П.!

Г. Бучко, секр.

ЗБОРИ УКР. НАР. СОЮЗУ

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Повідомляємо членів Тов. ім. С. Петлюри, від. 189, що місячні збори відбудуться в неділю, 23. листопада, в годині 12, вполудне, в домі Прогрес, Товариства, 1938-40 Germantown Ave. — І. Кончак, гол.; М. Харамбура, секр.

ТАРЗАН ч. 1733. Одурив ворога.

FINDING HIMSELF CAUGHT IN A VICE-LIKE STRANGLE-HOLD--
--TARZAN SWUNG THE HUGE APE AROUND TO HIS BACK.
THEN CHARGING THROUGH THE SCATTERING TRIBE--
--HE THREW HIMSELF HEADLONG AT THE TREE.

Коли Тарзан опинився в кліщах з двох боків...

...він висадив малпячого велета собі на плече.

Опісля він пігнав посеред перестрашених малп...

...і кинувся стрімголов об дерево.